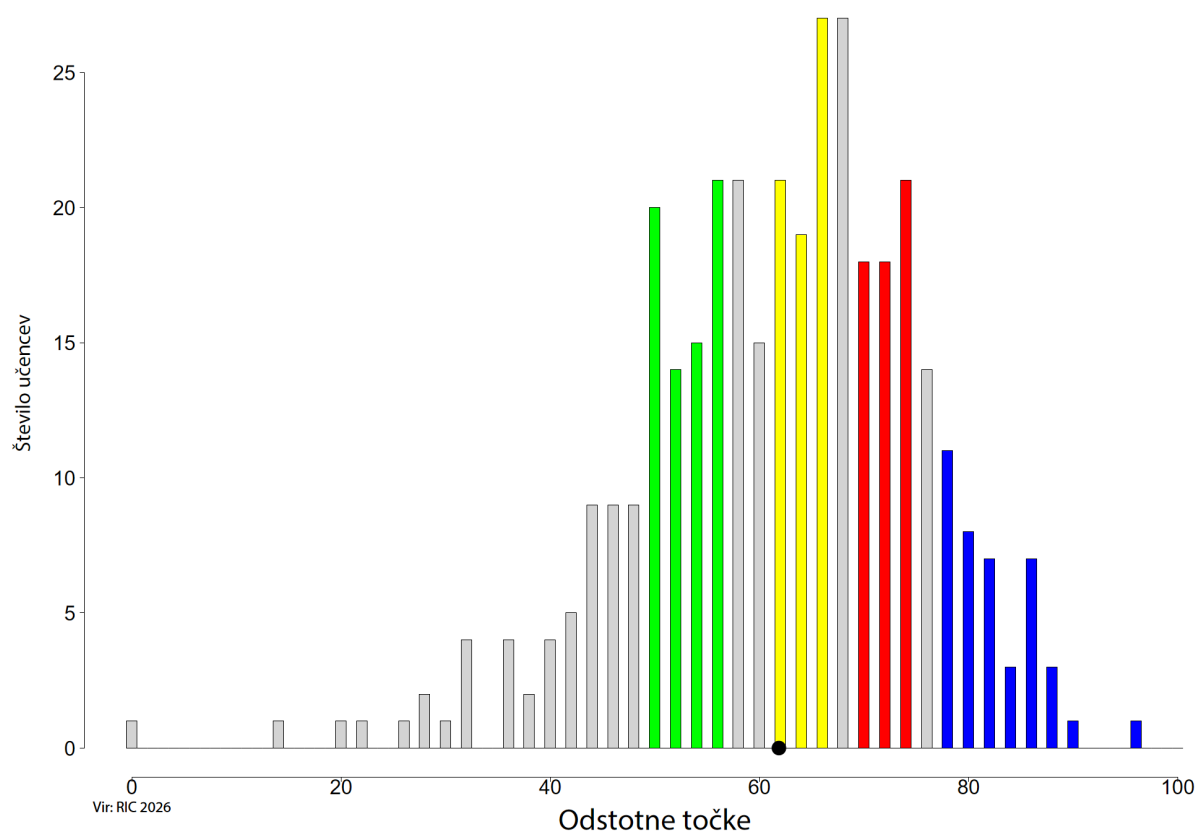

Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard – slovenščina

Opis dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Porazdelitev točk pri predmetu SLOVENŠČINA (NIS) (NPZ, 9. razred, 2026, N = 366)

Slika: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 9. razred

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo zgornjo mejo *spodnje četrtine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Sedem nalog (dvanajst postavk)¹ v zelenem območju preverja znanje na I. taksonomski stopnji.²

Tipi nalog: V zelenem območju so naloge tipa kratkih zaprtih odgovorov, izbirnega tipa z enim in več pravnimi odgovori, alternativnega tipa ter naloge dopolnjevanja brez nabora.

Učenci:

- v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo) – med navedenimi možnostmi prepoznajo opis delovnega postopka kot vrsto prebranega izhodišnega besedila (**naloga 1.01.1**), določijo, kje je bilo objavljeno izhodiščno besedilo (**naloga 1.02.1**), ter poved dopolnijo s podatki iz besedila (**naloga 1.03.1**);
- prepoznajo temeljne pravopisne napake v svojih besedilih in v besedilih drugih, jih odpravijo in utemeljijo svoje popravke ter presodijo smiselnost členitve besedila na odstavke – jezikovno pravilno prepišejo podatke iz besedila v dopolnjeni povedi (**naloga 1.03.2**);
- besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo) – presodijo pravilnost ene od danih trditev glede na izhodiščno besedilo (**naloga 1.05.2**), poiščejo podatke v preglednici, ki je dodana izhodiščnemu besedilu (**nalogi 1.06.1, 1.06.2**), ter med danimi možnostmi prepoznajo podatke, ki ustrezajo informacijam iz preglednice (**naloge 1.07.1, 1.07.2, 1.07.3**);
- strukturirano povzamejo temo, bistvene podatke in logična razmerja med njimi (izdelajo miselni vzorec, pojmovno mrežo, preglednico ali oporne točke) ter obnovijo besedilo – poiščejo bistvene podatke v besedilu in jih uporabijo pri oblikovanju kratkih odgovorov (**nalogi 1.09.1, 1.09.2**).

Učenci v **zelenem** območju znajo poiskati najbolj izpostavljene podatke v izhodiščnem neumetnostnem besedilu. S poiskanimi podatki znajo odgovoriti na kratka vprašanja, ki ne zahtevajo pojasnjevanja. Učenci uspešno prepoznajo iskane podatke med več možnimi pri nalogah izbirnega tipa in poiščejo podatke v preglednici, ki je dodana izhodiščnemu besedilu. Presodijo tudi pravilnost ene trditve glede na prebrano besedilo.

Zgled: **naloga 1.07**

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Tri naloge (šest postavk) v zelenem območju preverjajo znanje na I. taksonomski stopnji in ena naloga (ena postavka) na II. taksonomski stopnji.

Tipi nalog: V zelenem območju so naloge dopolnjevanja brez nabora, izbirnega tipa z več pravnimi odgovori, naloge s kratkim zaprtim odgovorom ter naloge alternativnega tipa.

Učenci:

- ločijo avtorja umetnostnega besedila od pripovedovalca – poiščejo ime in priimek avtorice besedila (**naloga 2.01.1**);
- prepoznajo temeljne pravopisne napake v svojih besedilih in v besedilih drugih, jih odpravijo in utemeljijo svoje popravke ter presodijo smiselnost členitve besedila na odstavke – pri prepisovanju uporabijo osnovna pravopisna pravila ter jezikovno pravilno prepišejo ime in priimek avtorice besedila (**naloga 2.01.2**);
- v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo) – v umetnostnem besedilu poiščejo neposredno izražene podatke ter med danimi odgovori izberejo tri pravilne podatke iz besedila (**naloge 2.02.1, 2.02.2, 2.02.3**);
- v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo) – v umetnostnem besedilu

¹ Postavka je najmanjši del naloge oziroma preizkusa, ki ga statistično zasledujemo in analiziramo.

² Stopnje so določene po poenostavljeni Bloomovi taksonomiji: I – znanje in prepoznavanje, II – razumevanje in uporaba, III – analiza in sinteza ter vrednotenje.

- poiščejo ustrezen podatek in ga uporabijo pri dopolnjevanju povedi (**naloga 2.04.1**);
- obnovijo dogajanje – presodijo pravilnost ene od trditev glede na prebrano besedilo (**naloga 2.07.1**).

Učenci v **zelenem** območju znajo poiskati osnovne in neposredno izražene podatke v umetnostnem besedilu. Z njimi odgovarjajo na kratka vprašanja ali pa odgovore poiščejo med več možnimi izbirami. Eno od danih trditev tudi pravilno presodijo. Jezikovno pravilno prepišejo osebno lastno ime.

Zgled: **naloga 2.02**

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Ena naloga (ena postavka) v rumenem območju preverja znanje na I. taksonomski stopnji, štiri naloge (štiri postavke) pa na II. taksonomski stopnji.

Tipi nalog: V rumenem območju so naloge alternativnega tipa, tipa kratkega zaprtega odgovora, tipa kratkega podprtega odgovora in tipa kratki pisni sestavek.

Učenci:

- v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo) – presodijo pravilnost ene od danih trditev glede na izhodiščno besedilo (**naloga 1.05.3**);
- prepoznajo, ponazarjajo, poimenujejo (in preprosto definirajo) naslednje jezikoslovne izraze (poleg tistih iz prvega in drugega VIO): samostalnik – iz dane povedi izpišejo enega izmed samostalnikov (**naloga 1.10.1**);
- prepoznajo, ponazorijo in uporabijo naslednje jezikoslovne izraze (poleg tistih iz 1. VIO): vprašalna poved – zastavijo vprašalno poved glede na dane podatke (**naloga 1.12.1**);
- prepoznajo, ponazarjajo, poimenujejo (in preprosto definirajo) naslednje jezikoslovne izraze (poleg tistih iz prvega in drugega VIO): glagol (oseba, spol, število, čas) – postavijo dano poved v prihodnji čas (**naloga 1.13.1**);
- v tistih vrstah besedil, ki jih ne le berejo, temveč tudi tvorijo, opazujejo in prepoznavajo značilno zgradbo in značilne jezikovne ter slogovne prvine. Svoje znanje o zgradbi in jezikovnih ter slogovnih značilnostih dane besedilne vrste nato uporabijo in nadgradijo tako, da tvorijo besedilo te vrste – pri tvorjenju neuradnega pisma pravilno vključijo vsaj tri obvezne sestavine neuradnega pisma (kraj, datum, nagovor in pozdrav) (**naloga 1.14.1**).

Učenci v **rumenem** območju znajo poiskati več bistvenih podatkov v prebranem neumetnostnem besedilu in presoditi pravilnost več trditev glede na prebrano neumetnostno besedilo. Uporabljajo osnovno jezikovno znanje pri nalogah, ki zahtevajo uporabo posameznega slovničnega pravila. Prepoznajo samostalnik v povedi in znajo postaviti poved v prihodnji čas. Učenci poznajo osnovne značilnosti neuradnega pisma, saj v predlogo pravilno vključijo vsaj tri obvezne sestavine neuradnega pisma.

Zgled: **naloga 1.12** (v rumenem območju je samo postavka 1.12.1, postavka 1.12.2 je v modrem območju)

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Tri naloge (štiri postavke) preverjajo znanje na I. taksonomski stopnji, ena naloga (ena postavka) pa na II. taksonomski stopnji.

Tipi nalog: V rumenem območju so naloge tipa kratkih zaprtih odgovorov, dopolnjevanja brez nabora in naloga alternativnega tipa.

Učenci:

- v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo) – odgovorijo na kratko vprašanje s podatkom iz umetnostnega besedila (**naloga 2.03.1**);
- prepoznajo temeljne pravopisne napake v svojih besedilih in v besedilih drugih, jih odpravijo in utemeljijo svoje popravke ter presodijo smiselnost členitve besedila na odstavke – jezikovno pravilno zapišejo besedo, s katero dopolnijo dano poved (**naloga 2.04.2**);
- v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo) – poiščejo dva podatka v besedilu (**nalogi 2.05.1 in 2.05.2**);
- obnovijo dogajanje – presodijo pravilnost trditve glede na prebrano besedilo (**naloga 2.07.3**).

Učenci v **rumenem** območju znajo poiskati več podatkov v umetnostnem besedilu in jih jezikovno pravilno zapisati. Presodijo tudi pravilnost posamezne trditve glede na prebrano besedilo, s čimer izkažejo razumevanje dela vsebine umetnostnega besedila.

Zgled: **naloga 2.05**

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo zgornjo mejo *tretje četrtine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: V rdečem območju ena naloga (ena postavka) preverja znanje na I. taksonomski stopnji, ena naloga (ena postavka) na II. taksonomski stopnji in ena naloga (ena postavka) na III. taksonomski stopnji.

Tipi nalog: V rdečem območju so naloge kratkega zaprtega odgovora, alternativnega tipa in naloga tipa kratki pisni sestavek.

Učenci:

- v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo) – presodijo pravilnost ene od danih trditev glede na izhodiščno besedilo (**naloga 1.05.1**);
- prepoznajo temeljne pravopisne napake v svojih besedilih in v besedilih drugih, jih odpravijo in utemeljijo svoje popravke ter presodijo smiselnost členitve besedila na odstavke – dano poved pretvorijo v prihodnji čas in jo jezikovno pravilno zapišejo (**naloga 1.13.2**);
- v tistih vrstah besedil, ki jih ne le berejo, temveč tudi tvorijo, opazujejo in prepoznavajo značilno zgradbo ter značilne jezikovne in slogovne prvine. Svoje znanje o zgradbi ter jezikovnih in slogovnih značilnostih dane besedilne vrste nato uporabijo in nadgradijo tako, da tvorijo besedilo te vrste – pri oblikovanju vsebine v neuradnem pismu smiselno uporabijo vsaj pet ključnih besed glede na navodilo naloge (**naloga 1.14.2**).

Učenci v **rdečem** območju znajo poiskati večino iskanih bistvenih podatkov v prebranem neumetnostnem besedilu. Pravilno presodijo trditve glede na izhodiščno besedilo, kar kaže že na dobro razumevanje besedila. Jezikovno znanje izkazujejo sočasno s tvorjenjem povedi z uporabo zahtevanega glagolskega časa (prihodnjika). Smiselno in vsebinsko ustrezno vključijo pet ali več zahtevanih ključnih besed pri tvorjenju vsebine neuradnega pisma.

Zgled: **naloga 1.13** (postavka 1.13.2 je v rdečem območju, postavka 1.13.1 pa v rumenem območju)

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Dve nalogi (štiri postavke) preverjajo znanje na II. taksonomski stopnji.

Tipi nalog: Nalogi rdečega območja sta alternativnega tipa in tipa povezovanja, urejanja in razvrščanja.

Učenci:

- obnovijo dogajanje – presodijo pravilnost trditev glede na prebrano besedilo (**nalogi 2.07.2, 2.07.4**);
- kronološko razvrščajo dogodke – določijo prvi in zadnji dogodek (**naloga 2.08.1**) ter osrednje dogodke zgodbe (**naloga 2.08.2**).

Učenci v **rdečem** območju uspešno presojujejo pravilnost trditev glede na bolj podrobne in manj izpostavljene podatke v umetnostnem besedilu ter ustrezno razvrstijo dogodke v časovno zaporedje. Berejo bolj natančno in z razumevanjem, saj uspešno sledijo poteku zgodbe, ter dogodke pravilno razvrstijo v časovno sosledje.

Zgled: **naloga 2.08**

MODRO OBMOČJE

V modro območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *zgornje desetine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Ena naloga (ena postavka) preverja znanje na I. taksonomski stopnji in dve nalogi (štiri postavke) na II. taksonomski stopnji.

Tipi nalog: Naloge modrega območja so tipa kratkega zaprtega odgovora ter tipa povezovanja, urejanja in razvrščanja.

Učenci:

- v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo) – v izhodiščnem besedilu poiščejo zahtevan podatek in z njim odgovorijo na kratko vprašanje (**naloga 1.04.1**);
- strukturirano povzamejo temo, bistvene podatke in logična razmerja med njimi (izdelajo miselni vzorec, pojmovno mrežo, preglednico ali oporne točke) ter obnovijo besedilo – določijo vrstni red korakov v postopku, tako da označijo prvi in zadnji korak delovnega postopka (**naloga 1.08.1**), ter določijo vmesne korake med začetkom in koncem postopka (**naloga 1.08.2**);
- k besedam iz besedila dodajajo knjižne besede z nasprotnim, enakim, ožjim in širšim pomenom ter iz iste besedne družine – iz danega korena tvorijo ustrezne besede iste besedne družine (**nalogi 1.11.1, 1.11.2**).

Učenci v **modrem** območju znajo poiskati vse bistvene podatke v prebranem neumetnostnem besedilu in jih uporabiti pri pravilnem reševanju nalog različnih tipov. Pravilno določijo zaporedje korakov v delovnem postopku, kar kaže na razumevanje postopka in sosledja posameznih korakov. Učenci prepoznajo skupni koren besed in na njegovi osnovi pravilno tvorijo nove besede iste besedne družine.

Zgled: **naloga 1.08**

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: V modrem območju ena naloga (ena postavka) preverja znanje na III. taksonomski stopnji.

Tipi nalog: Naloga modrega območja je tipa kratki pisni sestavek.

Učenci:

- po svojih zmožnostih pišejo dele izvirnih pripovednih besedil naslednjih vrst (pri tem upoštevajo njihove vrstne značilnosti, zgradbo, slog in slogovni postopek) – basen, pripovedka (razlagalna), bajka, realistična kratka pripovedna proza, povest, ustno izročilo, ki so ga slišali/zbrali – po navodilu napišejo vsebinsko ustrezno kratko besedilo (**naloga 2.09.1**).

Učenci v **modrem** območju znajo po navodilu napisati vsebinsko ustrezen kratki pisni sestavek.

Zgled: **naloga 2.09** (v modro območje se je uvrstila samo postavka 2.09.1, postavki 2.09.2 in 2.09.3 sodita v območje nad modrim)

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje spadajo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65-odstotno uspešnostjo.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Dve nalogi (tri postavke) preverjata znanje na II. taksonomski stopnji in ena naloga (dve postavki) na III. taksonomski stopnji.

Tipi nalog: V tem območju so naloge kratkega zaprtega odgovora, kratkega polodprtega odgovora ter tipa kratki pisni sestavek.

Učenci manj uspešno:

- prepoznajo, ponazarjajo, poimenujejo (in preprosto definirajo) naslednje jezikoslovne izraze (poleg tistih iz prvega in drugega VIO): pridevnik – iz dane povedi ne izpišejo enega od pridevnikov (**naloga 1.10.2**) in enega od predlogov (**naloga 1.10.3**);
- prepoznajo temeljne pravopisne napake v svojih besedilih in v besedilih drugih, jih odpravijo in utemeljijo svoje popravke ter presodijo smiselnost členitve besedila na odstavke – samostojno tvorjene vprašalne povedi ne zapišejo jezikovno pravilno (**naloga 1.12.2**);
- v tistih vrstah besedil, ki jih ne le berejo, temveč tudi tvorijo, opazujejo in prepoznavajo značilno zgradbo in značilne jezikovne ter slogovne prvine. Svoje znanje o zgradbi in jezikovnih ter slogovnih značilnostih dane besedilne vrste nato uporabijo in nadgradijo tako, da tvorijo besedilo te vrste – ne napišejo vsebinsko ustreznega, zaokroženega in dovolj dolgega neuradnega pisma (**naloga 1.14.3**) ter ga ne napišejo jezikovno pravilno (**naloga 1.14.4**).

Tudi najuspešnejši učenci niso zanesljivi pri prepoznavanju vseh besednih vrst v dani povedi, saj ne prepoznajo enega od pridevnikov in predlogov. Jezikovne težave se izraziteje pokažejo, kadar morajo učenci pri reševanju naloge upoštevati vsebinske zahteve naloge, samostojno tvoriti zapis in upoštevati jezikovna pravila. Samostojno tvorjene vprašalne povedi ne zapišejo v celoti jezikovno pravilno. Prav tako niso uspešni pri tvorjenju zaokroženega, vsebinsko ustreznega in jezikovno pravilnega neuradnega pisma.

Zgled: 1.10 (postavki 1.10.2 in 1.10.3 sta nad modrim območjem, postavka 1.10.1 pa je v rumenem območju)

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Ena naloga (ena postavka) preverja znanje na II. taksonomski stopnji in dve nalogi (dve postavki) na III. taksonomski stopnji.

Tipi nalog: V območju nad modrim so naloge tipa kratkega polodprtega odgovora in tipa kratki pisni sestavek.

Učenci manj uspešno:

- opazujejo in predstavijo vlogo slogovno zaznamovanih prvin v umetnostnem besedilu – ne razumejo prenesenega pomena dane besedne zveze (**naloga 2.06.1**);
- po svojih zmožnostih pišejo dele izvirnih pripovednih besedil naslednjih vrst (pri tem upoštevajo njihove vrstne značilnosti, zgradbo, slog in slogovni postopek) – basen, pripovedka (razlagalna), bajka, realistična kratka pripovedna proza, povest, ustno izročilo, ki so ga slišali/zbrali – ne zapišejo po navodilu vsebinsko ustreznega, zaokroženega, povezanega in dovolj dolgega pisnega sestavka (**nalogi 2.09.2**), ta tudi ni jezikovno pravilen (**naloga 2.09.3**).

Tudi najuspešnejši učenci ne razumejo prenesenega pomena nevsakdanjih besednih zvez. Besedilo pisnega sestavka ni dovolj povezano, zaokroženo ali ustrezne dolžine. V sestavkih so jezikovne napake. Učenci niso uspešni pri sočasnem upoštevanju vsebinskih zahtev ter pravopisnih in slovničnih pravil.

Zgled: naloga 2.06

Specifikacijska tabela (slovenščina NIS 9. razred, NPZ 2026)

I. del, neumetnostno besedilo: prirejeno po: Hans Werner Bastian in drugi: *Popravila doma*, str. 157. Ptuj: In obs medicus, 2006.

Naloga	Točke	Vrsta besedila	Zmožnost	Cilj – učenec	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	
1	1.1	1	neumetnostno besedilo	bralno razumevanje	v besedilih prepozna dejstva in stališča ter določi sporočilo (temeljno idejo)	M	I	zeleno
2	2.1	1	neumetnostno besedilo	bralno razumevanje	v besedilih prepozna dejstva in stališča ter določi sporočilo (temeljno idejo)	M	I	zeleno
3	3.1	1	neumetnostno besedilo	bralno razumevanje	v besedilih prepozna dejstva in stališča ter določi sporočilo (temeljno idejo)	M	I	zeleno
	3.2	1	neumetnostno besedilo	jezikovno znanje	prepozna temeljne pravopisne napake v svojih besedilih in v besedilih drugih, jih odpravi in utemelji svoje popravke ter presodi smiselnost členitve besedila na ostavke	S	I	zeleno
4	4.1	1	neumetnostno besedilo	bralno razumevanje	v besedilih prepozna dejstva in stališča ter določi sporočilo (temeljno idejo)	M	I	modro
5	5.1	1	neumetnostno besedilo	bralno razumevanje	v besedilih prepozna dejstva in stališča ter določi sporočilo (temeljno idejo)	M	I	rdeče
	5.2	1	neumetnostno besedilo	bralno razumevanje	v besedilih prepozna dejstva in stališča ter določi sporočilo (temeljno idejo)	M	I	zeleno
	5.3	1	neumetnostno besedilo	bralno razumevanje	v besedilih prepozna dejstva in stališča ter določi sporočilo (temeljno idejo)	M	I	rumeno
6	6.1	1	neumetnostno besedilo	bralno razumevanje	v besedilih prepozna dejstva in stališča ter določi sporočilo (temeljno idejo)	M	I	zeleno
	6.2	1	neumetnostno besedilo	bralno razumevanje	v besedilih prepozna dejstva in stališča ter določi sporočilo (temeljno idejo)	M	I	zeleno
7	7.1	1	neumetnostno besedilo	bralno razumevanje	v besedilih prepozna dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo)	M	I	zeleno
	7.2	1	neumetnostno besedilo	bralno razumevanje	v besedilih prepozna dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo)	M	I	zeleno
	7.3	1	neumetnostno besedilo	bralno razumevanje	v besedilih prepozna dejstva in stališča ter določi sporočilo (temeljno idejo)	M	I	zeleno
8	8.1	1	neumetnostno besedilo	bralno razumevanje	strukturirano povzame temo, bistvene podatke in logična razmerja med njimi (izdela miselni vzorec, pojmovno mrežo, preglednico ali oporne točke) ter obnovi besedilo	S	II	modro
	8.2	1	neumetnostno besedilo	bralno razumevanje	strukturirano povzame temo, bistvene podatke in logična razmerja med njimi (izdela miselni vzorec, pojmovno mrežo, preglednico ali oporne točke) ter obnovi besedilo	S	II	modro
9	9.1	1	neumetnostno besedilo	bralno razumevanje	strukturirano povzame temo, bistvene podatke in logična razmerja med njimi (izdela miselni vzorec, pojmovno mrežo, preglednico ali oporne točke) ter obnovi besedilo	M	I	zeleno
	9.2	1	neumetnostno besedilo	bralno razumevanje	strukturirano povzame temo, bistvene podatke in logična razmerja med njimi (izdela miselni vzorec, pojmovno mrežo, preglednico ali oporne točke) ter obnovi besedilo	M	I	zeleno
10	10.1	1		jezikovno znanje	prepozna, ponazarja, poimenuje (in preprosto definirajo) naslednje jezikoslovne izraze (poleg tistih iz prvega in drugega VIO): samostalniki	M	II	rumeno
	10.2	1		jezikovno znanje	prepoznajo, ponazarjajo, poimenujejo (in preprosto definira) naslednje jezikoslovne izraze (poleg tistih iz prvega in drugega VIO): pridevniki	M	II	nad modrim
	10.3	1		jezikovno znanje	prepozna, ponazarja, poimenuje (in preprosto definira) naslednje jezikoslovne izraze (poleg tistih iz prvega in drugega VIO): predlogi	M	II	nad modrim

Naloga	Točke	Vrsta besedila	Zmožnost	Cilj – učenec	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	
11	11.1	1	jezikovno znanje	k besedam iz besedila dodaja knjižne besede z nasprotnim, enakim, ožjim in širšim pomenom ter iz iste besedne družine	M	II	modro	
	11.2	1	jezikovno znanje	k besedam iz besedila dodaja knjižne besede z nasprotnim, enakim, ožjim in širšim pomenom ter iz iste besedne družine	M	II	modro	
12	12.1	1	jezikovno znanje	prepozna, ponazori in uporabi naslednje jezikoslovne izraze (poleg tistih iz 1. VIO): vprašalna poved	M	II	rumeno	
	12.2	1	jezikovno znanje	prepozna temeljne pravopisne napake v svojih besedilih in v besedilih drugih, jih odpravijo in utemelji svoje popravke ter presodi smiselnost členitve besedila na odstavke	S	II	nad modrim	
13	13.1	1	jezikovno znanje	prepozna, ponazarja, poimenuje (in preprosto definira) naslednje jezikoslovne izraze (poleg tistih iz prvega in drugega VIO): glagol (oseba, spol, število, čas)	S	II	rumeno	
	13.2	1	jezikovno znanje	prepozna temeljne pravopisne napake v svojih besedilih in v besedilih drugih, jih odpravi in utemelji svoje popravke ter presodi smiselnost členitve besedila na odstavke	S	II	rdeče	
14	14.1	1	neumetnostno besedilo	pisno sporočanje	v tistih vrstah besedil, ki jih ne le bere, temveč tudi tvori, opazuje in prepoznava značilno zgradbo in značilne jezikovne ter slogovne prvine; svoje znanje o zgradbi in jezikovnih ter slogovnih značilnostih dane besedilne vrste nato uporabi in nadgradi tako, da tvori besedilo te vrste	M	III	rumeno
	14.2	1	neumetnostno besedilo	pisno sporočanje	v tistih vrstah besedil, ki jih ne le bere, temveč tudi tvori, opazuje in prepoznava značilno zgradbo in značilne jezikovne ter slogovne prvine; svoje znanje o zgradbi in jezikovnih ter slogovnih značilnostih dane besedilne vrste nato uporabi in nadgradi tako, da tvori besedilo te vrste	M	III	rdeče
	14.3	1	neumetnostno besedilo	pisno sporočanje	v tistih vrstah besedil, ki jih ne le bere, temveč tudi tvori, opazuje in prepoznava značilno zgradbo in značilne jezikovne ter slogovne prvine; svoje znanje o zgradbi in jezikovnih ter slogovnih značilnostih dane besedilne vrste nato uporabi in nadgradi tako, da tvori besedilo te vrste	M	III	nad modrim
	14.4	1		jezikovno znanje	svoja besedila členi na odstavke, v njih upošteva pravopisna pravila, skrbi za čitljivost in urejenost pisave ter se odloči za pisanje s pisanimi ali tiskanimi črkami	S	III	nad modrim

II. del, umetnostno besedilo: prirejeno po: Svetlana Makarovič: *Teta Magda ali vsi smo ustvarjalci*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1978.

Naloga	Točke	Vrsta besedila	Zmožnost	Cilj – učenec	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	
1.	1.1	1	umetnostno besedilo	bralno razumevanje	loči avtorja umetnostnega besedila od pripovedovalca	M	I	zeleno
	1.2	1	umetnostno besedilo	jezikovno znanje	prepozna temeljne pravopisne napake v svojih besedilih in v besedilih drugih, jih odpravi in utemelji svoje popravke ter presodi smiselnost členitve besedila na ostavke	S	I	zeleno
2.	2.1	1	umetnostno besedilo	bralno razumevanje	v besedilih prepozna dejstva in stališča ter določi sporočilo (temeljno idejo)	M	I	zeleno
	2.2	1	umetnostno besedilo	bralno razumevanje	v besedilih prepozna dejstva in stališča ter določi sporočilo (temeljno idejo)	M	I	zeleno
	2.3	1	umetnostno besedilo	bralno razumevanje	v besedilih prepozna dejstva in stališča ter določi sporočilo (temeljno idejo)	M	I	zeleno
3.	3.1	1	umetnostno besedilo	bralno razumevanje	v besedilih prepozna dejstva in stališča ter določi sporočilo (temeljno idejo)	M	I	rumeno
4.	4.1	1	umetnostno besedilo	bralno razumevanje	v besedilih prepozna dejstva in stališča ter določi sporočilo (temeljno idejo)	M	I	zeleno
	4.2	1	umetnostno besedilo	jezikovno znanje	prepozna temeljne pravopisne napake v svojih besedilih in v besedilih drugih, jih odpravi in utemelji svoje popravke ter presodi smiselnost členitve besedila na ostavke	S	I	rumeno
5.	5.1	1	umetnostno besedilo	bralno razumevanje	v besedilih prepozna dejstva in stališča ter določi sporočilo (temeljno idejo)	M	I	rumeno
	5.2	1	umetnostno besedilo	bralno razumevanje	v besedilih prepozna dejstva in stališča ter določi sporočilo (temeljno idejo)	M	I	rumeno
6.	6.1	1	umetnostno besedilo	bralno razumevanje	opazuje in predstavi vlogo slogovno zaznamovanih prvin v umetnostnem besedilu	M	II	nad modrim
7.	7.1	1	umetnostno besedilo	bralno razumevanje	obnovi dogajanje	M	II	zeleno
	7.2	1	umetnostno besedilo	bralno razumevanje	obnovi dogajanje	M	II	rdeče
	7.3	1	umetnostno besedilo	bralno razumevanje	obnovi dogajanje	M	II	rumeno
	7.4	1	umetnostno besedilo	bralno razumevanje	obnovi dogajanje	M	II	rdeče
8.	8.1	1	umetnostno besedilo	bralno razumevanje	kronološko razvršča dogodke	M	II	rdeče
	8.2	1	umetnostno besedilo	bralno razumevanje	kronološko razvršča dogodke	M	II	rdeče
9.	9.1	1	umetnostno besedilo	pisno sporočanje	po svojih zmožnostih piše dele izvirnih pripovednih besedil naslednjih vrst (pri tem upošteva njihove vrstne značilnosti, zgradbo, slog in slogovni postopek): basen, pripovedka (razlagalna), bajka, realistična kratka pripovedna proza, povest, ustno izročilo, ki ga je slišal/zbral	M	III	modro
	9.2	1	umetnostno besedilo	pisno sporočanje	po svojih zmožnostih piše dele izvirnih pripovednih besedil naslednjih vrst (pri tem upošteva njihove vrstne značilnosti, zgradbo, slog in slogovni postopek): basen, pripovedka (razlagalna), bajka, realistična kratka pripovedna proza, povest, ustno izročilo, ki ga je slišal/zbral	M	III	nad modrim
	9.3	1		jezikovno znanje	svoja besedila členi na odstavke, v njih upošteva pravopisna pravila, skrbi za čitljivost in urejenost pisave ter se odloči za pisanje s pisanimi ali tiskanimi črkami	S	III	nad modrim

LEGENDA:

Naloga: oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, po Navodilih za vrednotenje in po programu za e-vrednotenje

Točke: maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge

Vrsta besedila: vrsta besedila, z uporabo katere rešujemo vprašanje/del naloge/nalogo: neumetnostno besedilo oziroma umetnostno besedilo

Zmožnost: navedena zmožnost, ki jo preverja vprašanja/dela naloge/naloge

Cilj – učenec: cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po učnem načrtu

Standardi znanja: standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga: M – minimalni, S – standard; povzeto po učnem načrtu

Taksonomska stopnja (po Bloomu): taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge: I – znanje in prepoznavanje, II – razumevanje in uporaba, III – analiza in sinteza ter vrednotenje

Besedilo 1

NAMEŠČANJE MREŽE PROTI MUHAM

Mreža proti muham zanesljivo varuje pred muhami in drugimi žuželkami, ne da bi preprečevala dostop svežega zraka. Pravilno nameščena mreža ne bo slabo vplivala niti na zaščito niti na zatesnjenost okenskih kril. Mrežo prodajajo v beli in črni barvi, ki je manj opazna.

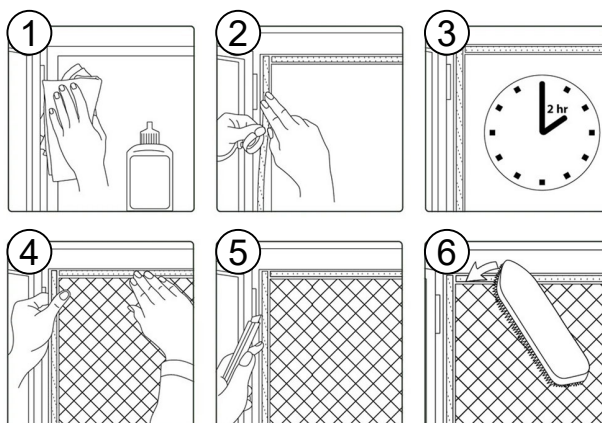
Da bi zavarovali okensko odprtino, potrebujete mrežo proti muham v različnih barvah in velikostih, samolepilni prijemalni trak in nekaj pripomočkov. Mrežo proti muham lahko kupite za okna, ki se odpirajo v prostor ali navzven, za vrata in otroške vozičke. Za namestitev mreže potrebujete:

MATERIAL	PRIPOMOČKI
– mreža – prijemalni trak – čistilo	– zložljiv meter – škarje – rezilo – krtača

Za lepljenje prijemalnega traku mora biti okenski okvir čist, suh in ne sme biti masten. Za čiščenje je primerno čistilo za okna (slika 1). Trak prilepite na notranji rob okenskega okvirja vse do vogalov (slika 2). Počakajte dve uri, da se lepilo posuši, in mrežo pritrdite na prijemalni trak (sliki 3 in 4). Ko na prijemalni trak pritrdite mrežo brez gub, odvečno mrežo odrežite z rezilom (slika 5). Nato robove mreže pogladite s krtačo (slika 6).

Mrežo lahko operete v pralnem stroju na 30 °C in jo lahko uporabite večkrat.

Poseben samolepilni prijemalni trak ne pušča sledi pri odstranjevanju s plastičnih, aluminijastih in z večine lesenih okvirjev.

(Prirejeno po: Hans Werner Bastian in drugi: Popravila doma, str. 157. Ptuj: In obs medicus, 2006.)

(Vir slike: prirejeno po: <https://nematek.de/products/fliegengitter-insektenschutz-gewebe-polyester>. Pridobljeno: 30. 7. 2025.)

Besedilo 2

Svetlana Makarovič

Teta Magda ali vsi smo ustvarjalci

(Odlomek pogovora med teto Magdo in njeno nečakinjo)

Nekoč je moja teta Magda kupila vrsto stekleničk z barvami za usnje. Pobarvala je vse svoje torbice, usnjene rokavice, pasove in čevlje – vsako reč z drugo barvo. Teta je barvala, kar ji je prišlo pod roke, in si pri tem veselo popevala. Tako se je zgodilo, da je levi čevelj istega para pobarvala temno rdeče, desnega pa svetlo rumeno. Ko je potem za poskušnjo obula oba čevlja, je izjavila:

»No, to bi bilo približno tisto, kar sem hotela. Zadnji krik mode. Res škoda, da si tukaj take ekstravagantnosti ne moreva privoščiti. V Londonu, ne rečem, ali v Madridu ... ampak pri nas, ko so ljudje tako staromodni? Nemogoče.«

»Res, škoda,« sem pripomnila.

»Eh, kaj bo škoda,« je zamahnila z roko teta. »Dobro je pa le, da imava primerno garderobo, če bova kdaj šli v London.«

»O, ali bova šli v London, teta?«

»No ... to vsekakor ni izključeno. Samo da nekako uredim finančno vprašanje.«

»Pa zakaj imava zmeraj ta finančna vprašanja? To je tako dolgočasno, ali ni?«

»Ja. To je tragedija mojega življenja,« je vzdihnila teta. »Vsekakor morava omejiti porabo denarja. Nič več zapravljanja. Nobenih sladkarij. Še sreča, da imam toliko talentov ... tako si prihraniva stroške za pleskarja, za frizerko. Res da barve tudi nekaj stanejo, ampak to enostavno mora biti pri hiši. Takle pust dan ...«

Potem sva zares trdno sklenili, da ne bova zapravljali. Kupovali bova zares samo najnujnejše stvari. Take, ki brez njih človek enostavno ne more. Kupili sva: Tri kozarce vloženih gobic. Kupili sva tudi raznobarvne plastične kljukice za perilo, ker »lesene niso trpežne«. Tako ali tako jih imava samo še šest ali sedem. Kupili sva rdeč namizni prt – izredna priložnost, je rekla teta Magda. Kupili sva tudi veliko škatlo keksov. Teta Magda je rekla, da pride vse veliko ceneje, če človek kupuje na veliko.

Po dolgem razmišljanju sva kupili še četrt kilograma sladkorja. Pa pražene lešnike. To je izredno redilna hrana, v njih kar mrgoli vitaminov, torej jih morava kupiti, je rekla teta Magda.

»Potrebovala bi nove dokolenke,« sem rekla.

»Žal, nemogoče,« je rekla teta. »Ne boš jih dobila. Rajši ti bom odrezala dolge nogavice in jih prebarvala v zeleno ali modro. Zgoraj potegneva noter elastiko, pa boš imela krasne dokolenke. Saj razumeš, ali ne, da ne moreva zapravljati?«

»Razumem,« sem rekla.

Ker pa sva pozabili kupiti elastiko, sem si potem zvezala dokolenke z elastiko iz spodnjih hlačk. V hlačke pa mi je teta napeljala vrvico, jih pobarvala oranžno. In zdaj so postale kopalke.

»V Londonu,« je pripomnila teta, »so take kopalke silno priljubljene. Res škoda, da so tukaj ljudje tako brez okusa.«

SLOVAR:

nečakinja – sorodnica, hčerka brata ali sestre

ekstravaganantnost – kar zelo odstopa od običajnega, nenavadnost, posebnost

London – glavno mesto Velike Britanije

Madrid – glavno mesto Španije

(Prirejeno po: Svetlana Makarovič: Teta Magda ali vsi smo ustvarjalci. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1978.)

I. DEL

Preberi besedilo 1 in reši naloge.

1. Poimenuj vrsto besedila, ki si ga prebral. Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Besedilo je reklama.
- B Besedilo je novica.
- C Besedilo je opis delovnega postopka.
- D Besedilo je recept.

(1 točka)

2. Kje je bilo besedilo objavljeno? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A V knjigi Sam svoj mojster.
- B V knjigi Popravila doma.
- C V reviji Popravimo sami.
- D Na spletni strani trgovine Obi.

(1 točka)

3. Dopolni poved iz besedila z ustreznima besedama.

Mreža proti muham _____ pred
muhami in drugimi žuželkami, ne da bi preprečevala dostop svežega
zraka.

(2 točki)

4. Kaj zavarujemo z mrežo proti muham?

(1 točka)

5. Ali so spodnje trditve glede na besedilo pravilne?

Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI.

Če trditev ni pravilna, obkroži NE DRŽI.

a)	Pravilno nameščena mreža ne vpliva na zatesnjenost okenskih kril.	DRŽI	NE DRŽI
b)	Mrežo proti muham lahko kupimo v črni barvi.	DRŽI	NE DRŽI
c)	Za nameščanje potrebujemo mrežo v eni velikosti.	DRŽI	NE DRŽI

(3 točke)

6. Navedi še dva materiala, ki ju poleg mreže potrebujemo za njeno nameščanje.

mreža _____

(2 točki)

7. Obkroži črko pred tremi pripomočki, ki jih potrebujemo za namestitev mreže proti muham.

- A prijemalni trak
- B zložljiv meter
- C izvijač
- D kladivo
- E škarje
- F rezilo

(3 točke)

8. Kako si sledijo koraki pri nameščanju mreže?
Označi pravilno zaporedje korakov s številkami od 1 do 4.

- _____ Poskrbite, da mreža ne bo imela gub.
- _____ Odstranite vso umazanijo s podlage.
- _____ Rob okenskega okvirja oblepite s prijemalnim trakom.
- _____ Pred nadaljevanjem se mora lepilo posušiti.

(2 točki)

9. Odgovori na vprašanji.

a) Katero čistilo je primerno za čiščenje podlage?

b) Pri koliko stopinjah Celzija lahko operemo mrežo?

(2 točki)

10. Preberi spodnjo poved in reši naloge.

Trak prilepite na notranji rob okenskega okvirja vse do vogalov.

a) Iz povedi izpiši enega od samostalnikov.

b) Iz povedi izpiši enega od pridevnikov.

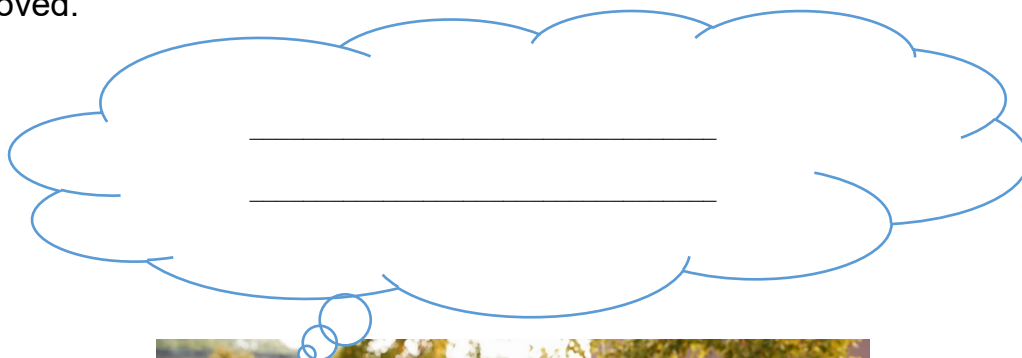
c) Iz povedi izpiši enega od predlogov.

(3 točke)

11. Iz korena GLED tvori dve besedi iz iste besedne družine.

(2 točki)

12. Polona in Jure se pogovarjata o domači nalogi. V oblček napiši vprašalno poved.

(2 točki)

13. Postavi spodnjo poved v prihodnji čas.

Jože je zaposlen v osnovni šoli.

(2 točki)

14. Maks je v šoli presajal cvetlice. V njegovem imenu napiši babici pismo, v katerem opišeš postopek presajanja cvetlic.

Upoštevaj vse značilnosti neuradnega pisma. Uporabi vse spodnje ključne besede. Pri opisu postopka presajanja si pomagaj s slikami.

Pismo naj bo smiselno povezano. Napiši najmanj devet povedi.

Pazi na slovnična in pravopisna pravila.

KLJUČNE BESEDE:

- prst
- gnojilo
- lopata
- zalivalka
- rokavice
- voda
- lonček

POSTOPEK PRESAJANJA:

[illegible]

Maks

(4 točke)

II. DEL

Preberi besedilo 2 in reši naloge.

1. Napiši ime in priimek avtorice besedila.

(2 točki)

2. Obkroži črko pred tremi predmeti, ki jih je pobarvala teta Magda.

- A torbice
- B šale
- C pasove
- D čevlje
- E klobuke
- F kovčke

(3 točke)

3. Kaj mora teta Magda urediti, da bosta lahko šli v London?

(1 točka)

4. Dopolni poved iz besedila z ustrezno besedo.

Vsekakor morava omejiti porabo denarja.

Nič več _____.

(2 točki)

5. Za katere stroške prihranita, ker ima teta Magda toliko talentov?

(2 točki)

6. Kaj pomeni besedna zveza »zadnji krik mode«?

(1 točka)

7. Ali so spodnje trditve glede na besedilo pravilne?

Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI.

Če trditev ni pravilna, obkroži NE DRŽI.

a)	Teta Magda je pobarvala samo obutev.	DRŽI	NE DRŽI
b)	Teta Magda meni, da v Londonu ljudje niso staromodni.	DRŽI	NE DRŽI
c)	Teta Magda in nečakinja sta kupili kljukice, ki so bolj trpežne.	DRŽI	NE DRŽI
d)	Teta Magda in nečakinja sta kupili pražene lešnike, ker ne redijo.	DRŽI	NE DRŽI

(4 točke)

8. Kako si sledijo dogodki v besedilu? Označi pravilno zaporedje dogodkov s številkami od 1 do 4.

- ____ Hlačke so postale kopalke.
- ____ Manjkajočo elastiko v hlačkah je teta Magda nadomestila z vrvico.
- ____ Teta Magda se je odločila, da bo za nečakinjo naredila dokolenke.
- ____ Za dokolenke sta uporabili elastiko iz spodnjih hlačk.

(2 točki)

9. Teta Magda in nečakinja sta se z vlakom odpeljali v mesto, saj sta privarčevali dovolj denarja. V najmanj devetih povedih opiši, kako sta potovali in kaj sta doživeli v mestu. Besedilo naj bo smiselno povezano. Pazi na slovnična in pravopisna pravila.

(3 točke)